

**MELLERUDS
KOMMUN**

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING ÅSEBRO SKOLA och FRITIDSHEM 2020/2021

Alla barn och elever har rätt att lära och utvecklas i en trygg miljö och bemötas med respekt. Förskolan, skolan, fritidshem och annan verksamhet som regleras i skollagen ska vara fri från kränkande behandling. Bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling finns i 6 kapitlet skollagen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1. SYFTE – DEFINITIONER**
- 2. ÅRLIG PLAN/ARBETSPROCESS**
- 3. UTVÄRDERING AV ÅSEBRO SKOLAS MÅL FÖR LÄSÅRET 2017/2018**
- 4. ÅSEBRO SKOLAS/FRITIDS MÅL FÖR LÄSÅRET 2018/2019**
- 5. RUTINER VID AKUTA SITUATIONER**
- 6. BILAGOR**

BILAGOR

Bilaga 1 Handlingsplan vid utredning av kränkande behandling

Bilaga 2 Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck

1. SYFTE

Planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling av barn och elever samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Redogörelsen för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolan och fritidshemmet är skyldig enligt skollagen att arbeta aktivt med åtgärder som omfattar alla diskrimineringsgrunder.

DEFINITIONER

Kränkande behandling är det begrepp som används i 6:e kapitlet i Skollagen. Med kränkande behandling avses ett uppträdande, som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker en elevs värdighet.

Diskriminering, enligt diskrimineringslagen, är förenklat att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någon annans värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier är att kränka någon på ett sexuellt sätt tex ta på någon på ett sätt som den inte gillar eller säga kränkande sexuella kommentarer.

Det är alltid den individuella upplevelsen av ord eller handling som avgör om det är en ovälkommen och oönskad handling eller inte.

DELAKTIGHET

Eleverna är delaktiga i processens alla delar. Personal, elever och vårdnadshavare arbetar aktivt tillsammans med implementeringen av planen.

PROCESS

Arbetet sker fortlöpande under läsåret med att formulera mål, åtgärder och utvärdera arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar. En process där personal, elever och vårdnadshavare arbetar tillsammans med implementering av planen. Rektor ansvarar för att skapa förutsättningar för en levande arbetsprocess och leder arbetet.

ARBETSGRUPP PÅ ÅSEBRO SKOLA FÖR PLANENS FRAMTAGANDE

Rektor: ansvarig Lena Andersson
Kurator: Teresia Tordsdotter
Specialpedagog: Kristina Torrestad
Skolans arbetslag
Elevrådet

2. ÅRLIG PLAN/ARBETSPROCESS

- Utvärdering av mål och insatser i föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling sker vid läsårets slut.
- Omarbetning av aktuell plan sker vid uppstart av nytt läsår.
- Mål och rutiner i planen implementeras med personalgruppen vid läsårets start.
- Kartläggning i form av trivselenkät vecka 45 samt vecka 9 och skalfrågor av verksamheten i förebyggande syfte sker i samband med utvecklingssamtal varje termin.
- Uppföljning av tillbudsrapporter vid arbetslagsmöten veckovis.
- Analys av planen samt kartläggningen sker efter avslutad utvecklingssamtalsperiod.

Elevernas delaktighet

- Elevrådsrepresentanter från år tre och sex deltar i utvärdering samt uppföljning av nuvarande plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Utvecklingssamtal samt klassråd.
- Elevenkät på huvudmannanivå.
- Skalfrågor och trivselenkät.
- Fritidsråd månadsvis.
- Idélåda på fritidshemmet.

Personalens delaktighet

- Elevhälsoteamet tillsammans med skolans personal deltar i utvärdering samt uppföljning av planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Frånvaroanalyser utifrån vår handlingsplan för elevers rätt till undervisning
- Arbetstagares medarbetarsamtal med chef
- Medarbetarenkäter och APA-enkät
- Vårdnadshavarnas delaktighet
- Utvecklingssamtal erbjuds två tillfällen per läsår, medverkande av fritidspersonal erbjuds.
- Fritidspersonalen lyfter regelbundet barnens situation på fritids.
- Observation av barnens aktivitet på fritids.
- Målen i planen mot diskriminering och kränkande behandling förankras årligen i samband med föräldramöten.
- Planen finns på Åsebro skolas hemsida.

Förankring av planen

Planen förankras i vårt dagliga arbete tillsammans med eleverna. Detta sker på lektioner, rastverksamhet, förflyttningar och fysiska platser t.ex. omklädningsrum, skolgård, korridor och matsal. Utgångspunkter är språkbruk, attityder och socialt klimat.

Planen finns tillgänglig på Åsebro skolas hemsida.

3. UTVÄRDERING AV ÅSEBRO SKOLAS MÅL FÖR LÄSÅRET 2019/2020

Mål:

1. Alla på Åsebro skola/fritids ska känna trygghet.
2. Alla på Åsebro skola/fritids ska behandla varandra med respekt.

Resultat:

1. *Ej uppnått, utifrån skalfrågor, enkät och samtal med elever har det framkommit att det finns elever som inte känner trygghet i skolan. Vi kan se att andelen elever som känner trygghet har ökat.*
2. *Ej uppnått, personal ser och hör hur elever dagligen bemöter varandra och vuxna respektlöst.*

Åtgärder:

1. Att stärka eleverna i att visa empati, hänsyn och respekt, både individuellt och på gruppnivå.
2. Hur? Arbeta i olika gruppkonstellationer, t.ex. fadderverksamhet. Rollspel, gruppstärkande övningar och värderingsövningar. Information kring t ex NPF och temadagar.

Områden som berörs

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck och etnisk tillhörighet.

4. ÅSEBRO SKOLA/FRITIDS MÅL FÖR LÄSÅRET 2020/2021

MÅL:

1. Alla på Åsebro skola/fritids ska känna trygghet.
2. Alla på Åsebro skola/fritids ska behandla varandra med respekt.

Främjande insatser

- Att stärka eleverna i att visa empati, hänsyn och respekt, både individuellt och på gruppnivå. Detta gör vi genom att arbeta i olika gruppkonstellationer, t.ex. fadderverksamhet. Rollspel, gruppstärkande övningar och värderingsövningar. Information kring t ex NPF och temadagar.
- Förväntansdokument
- Dagliga samlingar på fritidshemmet där trygghetsövningar och drama är en stor del av innehållet.

Förebyggande insatser

För att förebygga att någon utsätts för kränkande behandling finns det pedagoger med vid följande situationer

- Förflyttningsmoment
- Omklädningsrum
- Raster, rastvärdar möter upp i korridoren vid rast start och slut.
- Fler vuxna ute på raster.
- Medverkande i den dagliga leken på fritidshemmet.

5. RUTINER VID AKUTA SITUATIONER

Policy

Varje incident av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling ska tydligt uppmärksammas och åtgärdas från de vuxna i skolan. Alla, både vuxna och elever, ska aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer och grupper samt arbeta för att kränkningar aldrig ska förekomma.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier, kränkande behandling och diskriminering

- Aktiva, rörliga rastvakter
- Klassråd/fritidsråd
- Utvecklingssamtal/regelbundna samtal kring barnens situation på fritids
- Dialog i arbetslaget
- Elevenkät och skalfrågor
- Skyddsombud tillsammans med elevrepresentanter som kontinuerligt träffar rektor.
- Genomgång av tillbudsrapport på arbetslagsmöten. Samt månadsvis i lokal samverkansgrupp.
- Konflikthantering
- När konflikter uppstår samtalar pedagog och vid behov ytterligare en personal med berörda elever för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Samtliga elevers perspektiv ska beaktas. Personal som rätt i situationen dokumenterar vid behov. Klasslärare informeras.
- Fritidspersonalen har nära kontakt med hemmet

6. BILAGA 1

Handlingsplan vid misstanke om trakasserier, kränkande behandling och diskriminering.

All personal i skolan ska uppmärksamma kränkande behandling och diskriminering och agera när detta uppmärksammas.

1. Berörda pedagoger/personal samlar in konkret information från de inblandade om vad som har hänt.
2. Berörda pedagoger/personal informerar berörda vårdnadshavare om vad som har hänt.
3. Dokumentera ovanstående i en tillbudsrapport. Rapporten kopieras till rektor och sätts in i en pärm för uppföljning på LSG. Scannas även in i elevakten i PMO.
4. Incidenten lyfts i arbetslaget.
5. Rektor ansvarar, vid behov, för att en utredning sker som belyser vad som inträffat och analyserar orsakerna till det som hänt. Utredningen ska omfatta både den som utövat kränkningen och den som blivit utsatt för den, pedagoger och vårdnadshavare.
6. Om kränkning/diskriminering konstaterats ska samtal ske med inblandade elever, pedagoger, elevhälsan, vårdnadshavare och rektor.
7. Berörda pedagoger/personal eller rektor har uppföljningssamtal inom två veckor med inblandade elever och vårdnadshavare. Samtalet dokumenteras.
8. Rektor ansvarar för att en plan upprättas kring hur skolan går vidare efter utförda utredningar.

Bilaga 1 Utredning vid misstanke om trakasserier/kränkande behandling

Samtal med den utsatte

Att använda vid misstanke om trakasserier, kränkande behandling och/eller diskriminering

Namn	Klass
Skola	Datum

Att tänka på vid samtal med den utsatte

- Det är de vuxna i verksamheten som har ansvar för att stoppa trakasserier, kränkande behandling och diskriminering.
- Det är inte tillåtet att trakassera, kränka eller diskriminera någon annan och ingen ska behöva bli utsatt för det.
- Vi kommer att följa upp att kränkningarna upphör och i annat fall kommer vi vidta andra åtgärder.
- Vårdnadshavare ska informeras/involveras så snart som möjligt.

Vad har du varit med om?

Vem/vilka är inblandade?

Uppfattar du att någon är mer drivande än andra med att utsätta dig?

Händelse som individen blivit utsatt för – ange tid och plats

Hur ofta sker det? _____

Senaste tillfället? _____

Hur länge har det pågått? _____

Ansvarig för samtalet

Datum	Namnsteckning
-------	---------------

Samtal med den som upplevs trakassera, kränka eller diskriminera Att använda vid misstanke om trakasserier, kränkande behandling och/eller diskriminering

Namn	Klass
Skola	Datum

Att tänka på vid samtal

- Individens ska få utrymme att berätta sin version av det inträffade.
- Ställ inga "varför-frågor" då skäl till kränkande behandling aldrig finns.
- Kränkande handlingar måste omedelbart upphöra oavsett om det förekom en avsikt att kränka eller inte.
- Verksamheten kommer att följa upp ärendet till dess att det olämpliga beteendet upphört.
- Vårdnadshavare ska alltid informeras/involveras så snabbt som möjligt.

I de fall den utsatte uppfattas ha ett beteende som är irriterande och provocerande ska skolans budskap fortfarande vara att det aldrig finns skäl för trakasserier, kränkningar eller diskriminering. Om den som utsätter uppfattar den utsatte som provocerande uppmanas denne att fortsättningsvis vända sig till en vuxen på skolan för stöd i situationen.

Uppgifter som har framkommit under samtalet

Ansvarig för samtalet

Datum	Namnteckning
-------	--------------

Åtgärd efter utredning

Att använda vid misstanke om trakasserier, kränkande behandling och/eller diskriminering

Skolan beslutar om åtgärder för att stoppa trakasserier, kränkande behandling och/eller diskriminering. Utredningen ska beakta behov av stöd hos såväl den utsatte som den som utsatt annan.

Åtgärd, syfte och för vem?

När ska åtgärden utföras?

Hur ska åtgärden ske?

Vem ansvarar för att åtgärden genomförs? _____

När ska utvärdering ske? _____

Hur gick det?

Beslut om åtgärd

☐ ☐ Fortsatta åtgärder Avslut av åtgärd	Datum	Namnteckning
--	-------	--------------

BILAGA 2

Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck

Definition

av begreppet hedersrelaterat våld och förtryck Hot, tvång och våld i hederns namn handlar om att begränsa en persons handlingsutrymme för att upprätthålla gruppens heder. Hedersrelaterat våld och förtryck är kollektivt utövat eller sanktionerat. Det innebär att en hel familj, släkt, grupp eller församling kan medverka till eller ställa sig bakom våldet.

När man talar om hedersrelaterat våld och förtryck finns det en risk för generalisering genom att man kan ha en förutbestämd uppfattning om hos vilka grupper hedersnormer förekommer. Detta är viktigt att vara uppmärksam på, då hedersrelaterat våld och förtryck kan förekomma i alla familjer/grupper oberoende av religion, födelseland och kulturell tillhörighet. För att kunna möta personer på ett konstruktivt sätt när de har utsatts för hedersrelaterat våld krävs det kunskap för att kunna se till deras specifika behov.

Vem är utsatt?

Föreställningar om vem som är utsatt kan göra att det blir lättare att se utsattheten hos vissa grupper. Det är i stor utsträckning flickor och kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, men även pojkar och män är utsatta. Pojkar och män kan också få en central roll i att kontrollera kvinnliga gruppmedlemmars beteende. Det är då viktigt att även se denna utsatthet när de tvingas ta en sådan roll, då det påverkar deras eget livsutrymme. Då det hedersrelaterade våldet utförs kollektivt suddas gränserna ut mellan den som utsätts och förövaren. De som medverkar till våldet kan samtidigt själva vara utsatta. Att bryta mot systemet ställer höga krav på individen och då ska samhället ställa upp med stöd och skydd, oavsett vem som bryter sig loss. HBTQ-ungdomar benämns ofta som en särskilt utsatt grupp.

Lagstöd

Skollagen 1 kap 5§ . **Föräldrabalken** 6 kap 1§ 6 kap 11 §. **Socialtjänstlagen** 14 kap 1§.

Att upptäcka våldet

En förutsättning för att kunna hjälpa personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är att kunna uppmärksamma och förstå utsattheten. Därför krävs en viss grundkunskap hos all personal i kommunen som möter ungdomar och vuxna. En viktig del av den grundkunskapen innebär att kunna identifiera varningstecken som tyder på en utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa varningstecken kan ge en övergripande bild av hur personens liv och hemmiljö ser ut. Ett eller flera av dessa varningstecken behöver inte nödvändigtvis innebära att någon är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck, men man måste våga samtala med personen om dennes livssituation.

Varningstecken som kan tyda på att någon är utsatt

- Det finns önskemål hemifrån om undantag från viss undervisning eller aktiviteter, till exempel musik, gymnastik, sex- och samlevnad, lägerskola och skolresor

- Olika kläd- och beteendekoder i och utanför skolan/arbetet eller hemmet
- Ofta återkommande magvärk, huvudvärk och illamående
- Återkommande frånvaro och skolk
- Koncentrationssvårigheter och försämrade studieresultat
- Synliga skador av våld
- Depression och självmordstankar
- Få eller inga vänner
- Kvardröjande på fritidsaktiviteten eller i skolan efter sista lektionen
- Rigid kontroll av fritiden, exempelvis att inte få delta i aktiviteter utanför skolan/arbetet
- Föräldrar som drar sig undan all kontakt med skolan och/eller socialtjänst och föräldrar som motsätter sig olika stödinsatser
- Avsaknad av vuxna stödpersoner utanför familjen eller gruppen
- Oro över att föras ut ur landet under sommarlov eller utlandssemester och bli bortgift
- Oro över att familjen eller gruppen ska få reda på att man är homosexuell, bisexuell eller transperson
- Önskan om att "återställa" eller kontrollera sin "mödomshinna" eller slidkrans
- Önskemål om att inte gå i samma klass eller skola som syskon eller kusiner
- Rymmer hemifrån
- Kontroll av exempelvis mobiltelefon eller dator
- Får inte gå ut efter skolan/arbetet på egen hand, eller får inte gå ut alls
- Krav på att kontrollera sina syskon, kusiner eller andra inom gruppen
- Familjen eller gruppen diskuterar omvändelse av HBTQ-personer

All personal måste våga ställa frågor som berör hedersrelaterat våld och förtryck eller annan utsatthet. När man ställer frågor om våld är det därför viktigt att fokusera på personens egen upplevelse. Det kan vara svårt för en utsatt person att göra en fullständig analys av sitt liv. Ställ därför korta, enkla och raka frågor som inte är ledande.

Frågor att ställa om man misstänker att någon är utsatt

- Vad vill du göra som du inte får?
- Vad måste du göra som du inte vill?
- Vilka argument används för att reglerna ska efterföljas?
- Vilka metoder används för att reglerna ska efterföljas?
- Vilka personer upprätthåller reglerna? Vem bestämmer vad?
- Vilka är konsekvenserna om reglerna bryts?
- Har någon du känner till dig varit i en liknande situation?
- Hur reagerade familjen eller gruppen då?
- Hur länge har kontrollen pågått? Föreligger underliggande eller direkt uttalade hot, i så fall från vem eller vilka?
- Förekommer våld? I så fall från vem eller vilka?
- Kan du ha vänner av motsatt kön?
- Vilka krav finns om ditt utseende?
- Vad har sagts om din framtid?

- Hur ser syskon, släktingar eller andra gruppmedlemmars inställning och agerande ut?
- Finns det någon inom gruppen som känner till din situation?
- Finns det någon du litar på inom eller utanför gruppen?

Skola

All personal som arbetar inom skolan är skyldig att anmäla till socialnämnden om de får kännedom eller misstänker att ett barn far illa (14 kap 1 § SoL). Skolan ska ha en fungerande rutin för hur orosanmälan till socialtjänsten görs. Alla skolor är också skyldiga att ha en plan mot kränkande behandling. Rektorerna är ansvariga för att barnkonventionen blir levande i skolans verksamhet och att skolan har en beredskap för att hantera de praktiska och principiella frågeställningar som aktualiseras av hedersproblematiken.

En förutsättning för att kunna uppmärksamma och hjälpa ungdomar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är att någon ser och förstår vad som händer. Att upptäcka ungdomar som är utsatta för hedersförtryck är därmed en viktig uppgift för skola och fritid. Det är då nödvändigt att personalen har en grundkunskap om hedersnormernas mekanismer och vågar ställa frågor till ungdomen om det finns en misstanke om hedersproblematik.

Skolan kan på många olika sätt få vetskap om att någon är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Eleven kan själv vända sig till någon av skolans personal, eller så ser personalen tecken på att något inte står rätt till. Det är viktigt att i varje situation fundera över hur man ska agera för att bäst kunna hjälpa eleven. Ärenden som rör hedersproblematik kräver stor flexibilitet och samarbete mellan olika aktörer.

Åtgärder

- Ställ frågor kring hur elevens nuvarande situation ser ut. Se exempel på frågor under rubriken Att ställa frågor.
- Informera eleven om den hjälp som finns att få och uppmuntra eleven att vända sig till skolkurator eller kommunens ungdomsmottagning.
- Med elevens vetskap: Informera elevhälsan och eventuellt rektor om misstankar/iakttagelser.
- Gör en ansvarsfördelning mellan elevhälsan, rektor och eventuell berörd skolpersonal kring vem som har ansvar för att arbeta vidare med ärendet och dokumentera, vem som tar nödvändiga kontakter utanför skolan och vem som gör en eventuell orosanmälan. (Se skolans plan mot kränkande)
- Kartlägg elevens situation och nätverk. Ta reda på om det finns någon vuxen i nätverket som kan ge eleven stöd.
- Ställ frågor om elevens egen inställning till sin situation och hur eleven mår psykiskt.

Gör en konsultation med socialtjänsten. En konsultation gör det möjligt att samtala om den aktuella, avidentifierade elevens situation och man kan tillsammans ta ställning till om en anmälan bör göras.

- Informera noga om vilket ansvar du har som personal. Ge eleven hjälp att sortera sina tankar och reflektera över vilka konsekvenser olika beslut kan få.
- Ta eventuella nödvändiga kontakter utanför skolan, exempelvis med ungdomsmottagningen eller barn- och ungdomspsykiatrin.
- Gör en orosanmälan till socialtjänsten om det är aktuellt

VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ!

Ta ungdomens berättelse på allvar och förmedla att det aldrig är personens eget fel att våldet sker.

1. Prata med ungdomen i enrum. Avvakta med att kontakta vårdnadshavare tills du vet mer.
2. Ta hänsyn till ungdomens egna tankar om lösningar och eventuella konsekvenser av dessa.
3. Var försiktig innan du börjar sätta in åtgärder. Beslut kan ge konsekvenser som är svåra att förutse. Rådgör med personal med särskild kunskap på området, så som socialtjänsten.

Akuta insatser

Om situationen är akut ska omedelbar kontakt tas med polisen och socialtjänstens mottagning för barn och unga.

I vissa fall behöver akuta insatser vidtas vid hedersrelaterat våld och förtryck. Detta kan vara när det finns en akut risk för att eleven ska bli utsatt för våld, ingå äktenskap mot sin vilja, utsättas för könsstympning eller av annan anledning behöver omedelbart skydd. Som personal på en skola kan det vara svårt att bedöma vad som är ett akut läge. Kontakta därför socialtjänsten för att låta dem göra bedömningen. Om det är möjligt och lämpligt kan denna checklista användas på skolan för att bedöma akut hot och risk:

Checklista akuta insatser

1. Vad är det som gör att du söker hjälp just nu?
2. Vad vill du ha hjälp med?
3. Har du sökt hjälp tidigare och i så fall var?
4. Hur ser din familj/släkt/församling ut? - Nätverkskarta
5. Vilka regler har du brutit mot och vad tror du blir påföljden?
6. Hur stor är risken att någon får reda på det? I så fall vem?
7. Har någon annan i gruppen brutit mot reglerna? Vad hände då?
8. Finns det någon i din närhet som känner till din situation och står på din sida?
9. Om vi skulle kontakta någon i din familj eller grupp, vem skulle det vara?
10. Vet någon att du är här?
11. Finns något uttalat hot?